

Ontdek de sporen van het verleden

Een boek als context voor een archeologisch speelschijfje

Door: Hilde Vermast, sinds 1996 actief bij de Archeologische Werkgroep Velsen.

Op de zolder van Beeckesteijn (van 1992 tot 2006 onderkomen en opslagruimte van de Archeologische Werkgroep Velsen) stond een doos met daarin 'voorwerpen van onduidelijke herkomst'. Mijn oog viel op een speelschijfje van leisteen. Aangezien er geen documentatie bij was en de context volkomen ontbrak leek het speelschijfje onbelangrijk. Ik nam het mee naar huis waar het in een vitrinekast te bewonderen viel.

Toch context

Mijn liefde voor de archeologie en voor de Romeinse tijd in Velsen groeide en ik las verschillende boeken over dit onderwerp. Tot mijn grote verbazing kwam ik in het boek 'Velsen. Grepen uit de geschiedenis van een oude woonplaats in Kennemerland. Met illustraties van de schrijver' van Calkoen (1967) een tekening tegen van het speelschijfje dat thuis in onze vitrinekast lag. De tekening was zo duidelijk, ik herkende direct 'mijn' speelschijfje. Ineens was daar de waardevolle context.

Speelschijfje van de Spanjaardsberg

Calkoen schrijft 'Speelschijfjes zijn ronde plakjes aardewerk, ongeveer 2 ½ á 3 cm in doorsnee gesneden uit de wand van zacht gebakken pot. Een enkele maal vervaardigde men een schijfje uit een gebroken kom van Romeins terra sigillata, of uit een scherf van een pijpenaarden wijnkruik []. Omdat dit materiaal veel harder is werden zij wel uit been gesneden en op de Spanjaardsberg kwam er een te voorschijn van uit Duitsland geïmporteerde leisteen'. Het speelschijfje bleek te behoren tot de opgraving Spanjaardsberg. Vanzelfsprekend verhuisde het direct terug naar het onderkomen van de werkgroep.

Molenspel

Er zijn veel speelschijfjes gevonden, de Romeinen speelden met dit soort schijfjes het molenspel. Bijzonder detail is dat dit speelschijfje tezamen met enkele scherfjes de aanleiding vormden voor de oprichting van de AWWN en dat de Spanjaardsberg te Santpoort de bakermat is van de georganiseerde amateur-archeologie.